

แผนบริหารความเสี่ยง
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560

RISK

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้นำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร เพื่อเป็นเครื่องมือป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ไม่แน่นอนและไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และก่อให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย อันจะส่งผลกระทบต่อโอกาสที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลว และไม่บรรลุผลสำเร็จตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ได้ โดยตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงให้เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารและปฏิบัติงานเป็นแนวทางในการป้องกัน ลด บรรเทา ความผิดพลาด ความเสียหาย หรือความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือช่วยเตือนภัย ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้บริหารและปฏิบัติงานทุกท่าน จะได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและแผนบริหารความเสี่ยงขององค์กร นำแผนบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ พร้อมทั้งรายงานติดตาม ประเมินผล และข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติภารกิจขององค์กร และสถาบันนิติบัญญัติ ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เมษายน 2560

สารบัญ

คำนำ
สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 บทนำ

1 - 4

1. ความเป็นมา
2. ความสำคัญของการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง
3. บริบทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
4. วัตถุประสงค์การจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

ส่วนที่ 2 แนวทางการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

5 - 7

ส่วนที่ 3 กระบวนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

8 - 14

- ขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ส่วนที่ 4 แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

15 - 20

ส่วนที่ 5 การติดตามและประเมินผล

21 - 22

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) มาอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักดีว่า การบริหารจัดการความเสี่ยง คือ เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ การประเมิน ความเสี่ยง การระบุความเสี่ยงและการกำหนดมาตรการ/ กิจกรรมควบคุม เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ไม่แน่นอนและไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และก่อให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า ที่จะส่งผลกระทบต่อความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) อันก่อให้เกิดความล้มเหลว และไม่บรรลุ ผลสำเร็จตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณ
2. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
3. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ
4. ความเสี่ยงอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการ

โดยต้องมีขั้นตอนการดำเนินการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นที่เชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจในการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม และบรรลุผลสำเร็จตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ต่อไป

2. ความสำคัญของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ

ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์/การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบ หรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายของแผนงาน/โครงการที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามที่ระบุในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการ

ระบบบริหารความเสี่ยงที่ดี

1. มีกระบวนการวางแผนและจัดทำเอกสารอย่างเป็นระบบ
2. มีการค้นหาและจัดการกับความเสี่ยงที่พบ โดยไม่หลบเลี่ยงปัญหา
3. หลังจากการประเมินความเสี่ยงขั้นต้นแล้ว ควรจะมีการทำซ้ำอีกตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อตรวจสอบความเสี่ยงเดิมและค้นหาความเสี่ยงใหม่ๆ อยู่เสมอ
4. มีหลักเกณฑ์ประเมินที่เป็นมาตรฐาน ครอบคลุมองค์ประกอบทุกส่วนขององค์กร
5. มีการจัดทำรายงานผลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และนำเสนอต่อผู้บริหาร
6. ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากบุคลากรภายในองค์กรทุกระดับ
7. บุคลากรภายในองค์กรทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

ปัจจัยความสำเร็จของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

1. ได้รับการสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และแรงผลักดันจากผู้บริหารทุกระดับอย่างจริงจัง
2. มีการฝึกอบรม/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การพัฒนาองค์ความรู้ให้บุคลากรภายในองค์กร เข้าใจในหลักการของการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
3. การจัดระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศให้เข้าถึงง่าย เอื้อต่อการจัดเก็บข้อมูล การรับ/ส่งข้อมูล การสำรองข้อมูล การสอบทาน ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ สะดวก รวดเร็ว
4. ได้รับความร่วมมือ ความร่วมแรงร่วมใจ การมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกคนในองค์กร
5. มีความตระหนักและเห็นความสำคัญ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงของบุคลากรทุกคนในองค์กร

3. บริบทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อำนาจหน้าที่ (Authority)

- ◆ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา
- ◆ อำนาจหน้าที่ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์กรที่เป็นเลิศ ในสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ เพื่อประเทศชาติและประชาชน

พันธกิจ (Mission)

1. สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
2. สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและพัฒนาประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ค่านิยมหลัก (Core values)

1. มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน
2. มีจิตบริการในการให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรี
3. สมานสามัคคีในการทำงานร่วมกันเป็นทีม
4. รับผิดชอบต่อหน้าที่
5. รักดีต่อส่วนรวม ยึดมั่นต่อระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลผลิต (Output)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีผลผลิต ดังนี้

ผลผลิตที่ 1 : การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ เพื่อสนับสนุนกระบวนการด้านนิติบัญญัติ

ผลผลิตที่ 2 : ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผลผลิตที่ 3 : สนับสนุนเพื่อการดำเนินงานในด้านนิติบัญญัติ

โครงการ : โครงการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues)

1. พัฒนาองค์กรให้พร้อมอาชีพด้านนิติบัญญัติ
2. สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมีบทบาทในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและการปฏิรูปประเทศไทยให้ยั่งยืน
4. พัฒนาองค์กรมุ่งสู่การเป็น SMART Parliament
5. เสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงาน
6. เร่งรัดการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

4. วัตถุประสงค์การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

1. เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักการ ตระหนักเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
2. เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีระบบบริหารความเสี่ยงเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ พันธกิจขององค์กร และแผนงาน/โครงการที่สำคัญ
3. เพื่อให้มีแผนบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรที่ชัดเจน สามารถประเมินผล ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ
4. เพื่อลดมูลเหตุหรือโอกาสที่ความเสี่ยงเกิดขึ้นกับองค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
5. เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
6. เพื่อจัดระบบสารสนเทศให้เอื้อต่อการรวบรวม จัดเก็บข้อมูล ติดตาม ควบคุมตรวจสอบการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร
7. เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กร ให้ทุกคนมีแนวคิดและสามารถประยุกต์นำระบบการบริหารความเสี่ยงไปใช้กับการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ส่วนที่ 2 แนวทางการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

1. แนวทางการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้ดำเนินการตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่ผ่านมา โดยวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นที่เชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจในการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม และบรรลุผลสำเร็จตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ต่อไป ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณ
2. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
3. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ
4. ความเสี่ยงอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการ

โดยขั้นตอนการดำเนินการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมินและจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) คือ

1. การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)
2. การระบุความเสี่ยงต่างๆ (Event Identification)
3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
4. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)
5. กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง (Control Activities)
6. ข้อมูลและการสื่อสารด้านบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)
7. การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่างๆ (Monitoring)

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์เพื่อระบุความเสี่ยงต่างๆ อาจพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยงในหลายด้าน เช่น

□ **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S)** เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวม โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอก ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไม่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์/วิสัยทัศน์หรือเกิดจากการกำหนดกลยุทธ์ที่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนหรือการร่วมมือกับองค์กรอิสระทำให้โครงการขาดการยอมรับและโครงการไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง หรือเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจผิดพลาดหรือนำการตัดสินใจนั้นมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

□ **ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O)** เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากกระบวนการภายในขององค์กร/กระบวนการ/เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

□ **ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F)** เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอและ ไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

□ **ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk: C)** เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัย หรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น นอกจากส่วนราชการจะพิจารณาปัจจัยเสี่ยงจากด้านต่าง ๆ แล้ว ส่วนราชการต้องนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส (Transparency) คือ ต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย ได้แก่

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) : ต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) : ในการปฏิบัติงานต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลดีภาพ คุ่มค่าการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม รวมทั้งต้องมีการลดขั้นตอนและระยะ เวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มีความจำเป็น

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) : ต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) : ในการปฏิบัติงานต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) : ต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปได้โดยง่าย

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) : ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) : ในการปฏิบัติงานควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการ โอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) : ต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ

9. หลักความเสมอภาค (Equity) : ต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่นๆ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงโอกาสความทัดเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคม

10. หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) : ในการปฏิบัติงานต้องมีกระบวนการในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

ส่วนที่ 3 : กระบวนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

การจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีขั้นตอนการดำเนินการ หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ประเมินและจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) คือ

1. การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)
2. การระบุความเสี่ยงต่างๆ (Event Identification)
3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
4. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)
5. กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง (Control Activities)
6. ข้อมูลและการสื่อสารด้านบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)
7. การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่างๆ (Monitoring)

โดยมีรายละเอียดกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)

1.1 วัตถุประสงค์การดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง

เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเป็นที่เชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจในการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม และบรรลุผลสำเร็จตามพันธกิจ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ต่อไป

1.2 การพิจารณาแนวทางในการวิเคราะห์ความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณ
2. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
3. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ
4. ความเสี่ยงอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการ

ขั้นตอนที่ 2 การระบุความเสี่ยง (Event Identification)

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น ต้องนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส (Transparency) คือ ต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

3.1 ใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนจากระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Opportunity หรือ Likelihood) มาเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงและกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้จัดการกับความเสี่ยง โดยระบุประเด็น/องค์ประกอบที่พิจารณาของความรุนแรงของผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับที่ 5 = สูงมาก
- ระดับที่ 4 = สูง
- ระดับที่ 3 = ปานกลาง
- ระดับที่ 2 = น้อย
- ระดับที่ 1 = น้อยมาก

โดย **ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส X ระดับผลกระทบ**

ทั้งนี้ สำนักงานได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงในแต่ละระดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ช่องระดับโอกาส ใช้ระบุโอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดจากความเสียหาย โดยประเมินจาก

ช่องระดับ คะแนน	โอกาสที่จะ เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	1 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า
4	สูง	3 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า
3	ปานกลาง	6 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า
2	น้อย	9 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า
1	น้อยมาก	12 เดือนต่อครั้ง หรือมากกว่า

2. ช่องระดับผลกระทบ ใช้ระบุผลกระทบที่จะเกิดจากความเสียหาย โดยประเมินจากเกณฑ์ ดังนี้

2.1 กรณีผลกระทบที่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

ช่องระดับ คะแนน	ผลกระทบ	คำนิยาม
5	สูงมาก	เกิดความเสียหายเป็นจำนวนเงิน มากกว่า 1 ล้านบาท
4	สูง	เกิดความเสียหายเป็นจำนวนเงิน ระหว่าง 2.5 แสนบาทขึ้นไป ถึง 1 ล้านบาท
3	ปานกลาง	เกิดความเสียหายเป็นจำนวนเงิน ระหว่าง 5 หมื่นบาทขึ้นไป ถึง 2.5 แสนบาท
2	น้อย	เกิดความเสียหายเป็นจำนวนเงิน ระหว่าง 1 หมื่นบาทขึ้นไป ถึง 5 หมื่นบาท
1	น้อยมาก	เกิดความเสียหายเป็นจำนวนเงิน ไม่เกิน 1 หมื่นบาท

2.2 กรณีที่ส่งผลกระทบต่อด้านกลยุทธ์

ช่องระดับ คะแนน	ผลกระทบ	คำนิยาม
5	สูงมาก	มีผลกระทบต่อเป้าหมายและชื่อเสียงขององค์กรในระดับสูงมาก
4	สูง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายและชื่อเสียงขององค์กรในระดับสูง
3	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อเป้าหมายบางเป้าหมายและชื่อเสียงขององค์กรบ้าง
2	น้อย	มีผลกระทบต่อเป้าหมายและชื่อเสียงขององค์กรน้อย
1	น้อยมาก	แทบไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายและชื่อเสียงขององค์กรเลย

2.3 กรณีผลกระทบต่อด้านการดำเนินงาน (ความเชื่อถือต่อผู้รับบริการ)

ช่องระดับ คะแนน	ผลกระทบ	คำนิยาม
5	สูงมาก	มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร และความพึงพอใจของผู้รับบริการมากที่สุด
4	สูง	กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร และความพึงพอใจของผู้รับบริการมาก
3	ปานกลาง	กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร และความพึงพอใจของผู้รับบริการปานกลาง
2	น้อย	กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร และความพึงพอใจของผู้รับบริการน้อย
1	น้อยมาก	กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร และความพึงพอใจของผู้รับบริการน้อยมาก

จากนั้น นำความเสี่ยงที่ได้จากการระบุความเสี่ยงที่วิเคราะห์มาประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาตามประเภทของความเสี่ยง ได้แก่

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk : S)
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O)
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F)
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk : C)

3.2 จัดทำแผนผังระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

แผนผังเมทริกซ์แสดงระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) ที่กำหนดขึ้นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงระดับความความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการในการตรวจติดตามและประเมินการบริหารความเสี่ยง โดยแกนตั้งคือระดับผลกระทบ ส่วนแกนนอน คือ ระดับโอกาส และได้จัดกลุ่มของระดับความเสี่ยงออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 4 ระดับความเสี่ยงสูงมาก (สีแดง)
- กลุ่มที่ 3 ระดับความเสี่ยงสูง (สีเหลือง)
- กลุ่มที่ 2 ระดับความเสี่ยงปานกลาง (สีเขียว)
- กลุ่มที่ 1 ระดับความเสี่ยงต่ำ (สีขาว)

การจัดทำแผนผังแสดงระดับความเสี่ยง จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม และเห็นว่า เมื่อรวมทุกปัจจัยเสี่ยงแล้ว การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเสี่ยงว่า ปัจจัยเสี่ยงใดควรได้รับการจัดการก่อน - หลังตามระดับความเสี่ยงของแต่ละโครงการ จะคำนวณได้จาก

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{ระดับโอกาส} \times \text{ระดับผลกระทบ}$$

โดยระดับความเสี่ยงจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับตามระดับคะแนน ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme)	ระดับความเสี่ยง 17 - 25	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการกับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
ระดับความเสี่ยงสูง (High)	ระดับความเสี่ยง 10 - 16	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium)	ระดับความเสี่ยง 4 - 9	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่รับไม่ได้
ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low)	ระดับความเสี่ยง < หรือ = 3	ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องมีมาตรการจัดการเพิ่มเติม

ทั้งนี้ สามารถแสดงเป็นแผนผังเมทริกซ์แสดงระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) ได้ดังนี้

ผลกระทบ	5	m	h	h	e	e
	4	m	m	h	h	e
	3	l	m	m	h	h
	2	l	m	m	m	h
	1	l	l	l	m	m
			1	2	3	4
		โอกาส				

	ระดับความเสี่ยงสูงมาก	ค่าระหว่าง 17 - 25
	ระดับความเสี่ยงสูง	ค่าระหว่าง 10 - 16
	ระดับความเสี่ยงปานกลาง	ค่าระหว่าง 4 - 9
	ระดับความเสี่ยงต่ำ	ค่าระหว่าง 0 - 3

ขั้นตอนที่ 4 กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) ได้มีการประมาณการระดับความเสี่ยงว่าสามารถยอมรับได้หรือไม่ โดยได้ตั้งหลักเกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ ดังนี้

เกณฑ์ระดับสี	ความหมาย	ระดับความเสี่ยง
สีขาว	ไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง เป็นความเสี่ยงซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการได้ จนกว่าจะมีความพร้อมหรือถึงกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม ดังนั้น จึงยังไม่สามารถรายงานความคืบหน้าได้ (ร้อยละ 0 - 19)	ไม่ยอมรับความเสี่ยง
สีแดง	มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง แต่การดำเนินงานตามมาตรการยังไม่มีความคืบหน้า เท่าที่ควร (ร้อยละ 20 - 39)	ไม่ยอมรับความเสี่ยง
สีเหลือง	มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามมาตรการบางส่วน (ร้อยละ 40 - 69) มาตรการควบคุมความเสี่ยงในแผนยังไม่เหมาะสม ไม่เพียงพอ มีความจำเป็น ต้องกำหนดมาตรการเพิ่มเติม มีหลักฐานแสดงผลการบริหารความเสี่ยงไม่ครบถ้วน รวมไปถึงยังมีเหตุการณ์ข้อผิดพลาดบางประการเกิดขึ้นกับองค์กร	ไม่ยอมรับความเสี่ยง
สีเขียว	มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามมาตรการดี (ร้อยละ 70 - 79) มาตรการควบคุมความเสี่ยงเหมาะสม เพียงพอ มีหลักฐานแสดงผลการบริหารความเสี่ยงครบถ้วน รวมถึง มีเหตุการณ์เล็กน้อยแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงเกิดขึ้นกับองค์กร	ยอมรับความเสี่ยง
สีน้ำเงิน	มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามมาตรการดีมาก (80 - 100) มาตรการควบคุมความเสี่ยงเหมาะสม เพียงพอ มีหลักฐานแสดงผลการบริหารความเสี่ยงครบถ้วน รวมถึงไม่มีเหตุการณ์ใด ๆ ส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายเกิดขึ้นกับองค์กร	ยอมรับความเสี่ยง

หลักเกณฑ์ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ดังกล่าวข้างต้น ใช้เป็นหลักการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง (Risk Analysis) ที่มีอยู่ปัจจุบัน และหลังจากได้มีการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงแล้วว่า ระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ยอมรับได้หรือไม่ หากยอมรับได้แสดงว่ามาตรการ/กิจกรรมควบคุมที่มีอยู่เพียงพอ แล้วที่จะควบคุม หรือจัดการความเสี่ยงนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ การรักษาให้มาตรการ/กิจกรรมควบคุม เหล่านั้นมีการปฏิบัติจริง กรณีผลวิเคราะห์พบว่าเป็นความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ องค์กรต้องหาทางจัดการด้วยวิธีการต่างๆ คือ

กลยุทธ์ที่ใช้สำหรับจัดการแต่ละความเสี่ยง มีดังนี้

3.2.1 การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง : การปฏิเสธและหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง โดยหยุดยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงมาตรการ กิจกรรมหรือโครงการที่จะนำไปสู่เหตุการณ์ที่อาจจะเป็นหรือเกิดความเสียหายขึ้น

3.2.2 การควบคุมความสูญเสีย : การพยายามลดโอกาส หรือความเป็นไปได้ รวมถึงลดระดับผลกระทบ หรือความรุนแรงของความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนบางส่วนของมาตรการ กิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง รวมถึงลดความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงจะเกิดขึ้น

3.2.3 การรับความเสี่ยงไว้เอง : หากวิเคราะห์แล้ว เห็นว่าไม่มีวิธีการจัดการความเสี่ยงใดเลยที่เหมาะสม เนื่องจากต้นทุนการจัดการความเสี่ยงสูงกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ อาจต้องยอมรับความเสี่ยงไว้เอง แต่ควรมีมาตรการในการติดตามความเสี่ยงอย่างใกล้ชิดเพื่อรองรับผลที่อาจจะเกิดขึ้น

3.2.4 การถ่ายโอนความเสี่ยง : ยกภาระในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงและการจัดการกับความเสี่ยงให้ผู้อื่น เช่น การทำประกันภัย หรือจัดจ้างผู้อื่นเพื่อดำเนินการแทน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง (Control Activities)

เป็นการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการที่ผ่านการประเมินในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งมีระดับความเสี่ยงสูง สูงมาก หรืออยู่ในระดับสูงกว่าที่องค์กรจะยอมรับได้ โดยมีกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงและประเด็นอื่นที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

- 4.1 ความเสี่ยง : ปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้านจะนำมาบริหารความเสี่ยง
- 4.2 มาตรการตอบสนองความเสี่ยง : เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้น เพื่อดำเนินการในแต่ละความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อลด บรรเทา หรือป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามแนวทางการจัดการความเสี่ยง
- 4.3 ตัวชี้วัดความเสี่ยง : เป้าหมาย/ผลสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการตอบสนองความเสี่ยง ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมาย/ผลสำเร็จของกิจกรรมในข้อ 4.2
- 4.4 การจัดการความเสี่ยง : เป็นการระบุวิธีการหรือกลยุทธ์ที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- 4.5 ตารางปฏิทินการปฏิบัติงาน : เป็นการแสดงระยะเวลาการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมประจำปีงบประมาณ
- 4.6 ผู้รับผิดชอบ : เป็นการกำหนดผู้รับผิดชอบในดำเนินการของแต่ละมาตรการตอบสนองความเสี่ยง ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานหรือตัวบุคคลที่รับผิดชอบ

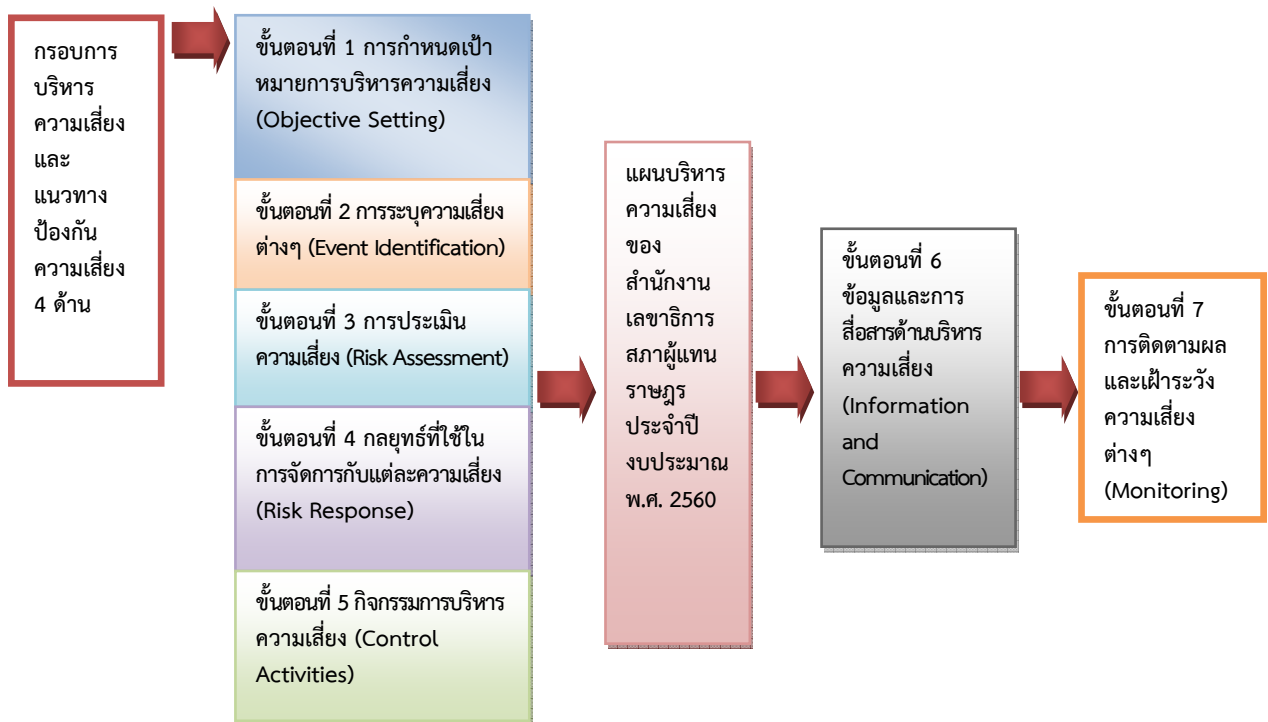
ขั้นตอนที่ 6 ข้อมูลและการสื่อสารด้านบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)

มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและบุคลากรทุกคนในสังกัดทราบ โดยการแจ้งเวียนให้ทราบโดยทั่วกัน และเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำแผนบริหารความเสี่ยงไปดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่างๆ (Monitoring)

เป็นขั้นตอนของการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง โดย สำนักรับนโยบายและแผนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด และมีการรายงานความคืบหน้าการดำเนินการ ดังกล่าว เสนอคณะกรรมการนโยบายและแผน การบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรและเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อทราบตามลำดับ

แผนผังแสดงกระบวนการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

ส่วนที่ 4 แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
	1. ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงบประมาณ	/	/	/				/	1. จัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 2. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 3. หน่วยงานที่จัดทำโครงการเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณต้องแนบ TOR Spec และ พื มพ์ เชี่ยว ประกอบโครงการ 4. จัดให้มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงบประมาณ	1. มีแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 1 แผน 2. มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ อย่างน้อย 1 ช่องทาง 3. มีการตรวจสอบโครงการเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณ ต้องแนบ TOR Spec และ พื มพ์ เชี่ยว ประกอบโครงการทุกครั้ง 4. มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงบประมาณ อย่างน้อย 1 ช่องทาง			

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
					5.เสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ	5.จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ อย่างน้อย 1 หลักสูตร							สำนักพัฒนาบุคลากร
					6.กำหนดกฎและระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	6.มีระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม							สำนักงานเลขาธิการ ก.ร.
2.ความเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุให้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	/	/	/	/	1.จัดทำแผน/มาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	1.มีแผน/มาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 1 แผน	1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีบุคลากรถูกลงโทษเรื่องเกี่ยวกับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ 2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีมาตรการและดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	5	5	25	ลด/ควบคุมความเสี่ยง	เม.ย.-ก.ย. 60	สำนักนโยบายและแผน
					2.เสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ	2.จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ อย่างน้อย 1 หลักสูตร							สำนักพัฒนาบุคลากร

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
					3. กำหนดกฎและระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	3. มีระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการเสริมสร้างและพัฒนาบุคคลต้นแบบตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา						สำนักงานเลขาธิการ ก.ร.
					4. จัดให้มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	4. มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อย่างน้อย 1 ช่องทาง	4. การดำเนินงานของสำนักงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้						ทุกสำนัก/ กลุ่ม/กลุ่มงาน
					5. จัดให้มีการยกย่องผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	5. จัดให้มีการคัดเลือกผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 ครั้ง							- สำนัก บริหารงาน กลาง - สำนักพัฒนา บุคลากร
3. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ	/		/		1. กำหนดชั้นความลับของฝ่ายนิติบัญญัติและผู้รับผิดชอบพร้อมเผยแพร่ให้ข้าราชการในหน่วยงานทราบ	1. มีระเบียบกำหนดชั้นความลับของฝ่ายนิติบัญญัติและผู้รับผิดชอบพร้อมเผยแพร่ให้ข้าราชการในหน่วยงานทราบ	1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีบุคลากรถูกลงโทษเรื่องเกี่ยวกับการไม่รักษาความลับของราชการ	5	4	20	ลด/ควบคุม ความเสี่ยง	เม.ย.-ก.ย. 60	สำนัก บริหารงาน กลาง

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
					2. มีคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติตามระเบียบ อนุมัติ ข้อมูลข่าวสารของฝ่ายนิติบัญญัติ	2. มีคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 คณะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติตามระเบียบ อนุมัติ ข้อมูลข่าวสารของฝ่ายนิติบัญญัติ	2. สำนักงานมีมาตรการและดำเนินการลงโทษผู้ไม่รักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม 3. การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้						สำนัก บริหารงาน กลาง
					3. มีการเผยแพร่และให้บริการข้อมูลตามที่ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กำหนด	3. มีช่องทางการเผยแพร่และให้บริการข้อมูลตามที่ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อย่างน้อย 1 ช่องทาง							สำนัก บริหารงาน กลาง
					4. จัดให้มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ	4. มีช่องทางการรับฟังเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการรักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติ อย่างน้อย 1 ช่องทาง							ทุกสำนัก/ กลุ่ม/กลุ่มงาน
					5. เสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ	5. จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ อย่างน้อย 1 หลักสูตร							สำนักพัฒนา บุคลากร

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
					6. กำหนดกฎและระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	6. มีการจัดทำและระเบียบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม							สำนักงาน เลขานุการ ก.ร.
4. ความเสี่ยง อาจเกิด ผลประโยชน์ ทับซ้อนจาก การปฏิบัติ ราชการ	/	/	/	/	1. เสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการ	1. จัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกค่านิยมให้แก่ข้าราชการในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและกฎระเบียบของส่วนราชการอย่างน้อย 1 หลักสูตร	1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีบุคลากรถูกลงโทษเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตอันเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการ	5	5	25	ลด/ควบคุม ความเสี่ยง	เม.ย.-ก.ย. 60	สำนักพัฒนา บุคลากร
					2. จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประมวลจริยธรรมของข้าราชการรัฐสภา	2. มีช่องทางการเผยแพร่ประมวลจริยธรรมของข้าราชการรัฐสภาอย่างน้อย 1 ช่องทาง	2. สำนักงานมีมาตรการและดำเนินการลงโทษผู้ไม่รักษาความลับของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม				สำนักพัฒนา บุคลากร		
					3. จัดให้มีช่องทางการรับฟังเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการ	3. มีช่องทางการรับฟังเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์หรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากการปฏิบัติราชการอย่างน้อย 1 ช่องทาง	3. การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้				ทุกสำนัก/ กลุ่ม/กลุ่มงาน		
4. การดำเนินงานของสำนักงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้						4. การดำเนินงานของสำนักงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้							

ความเสี่ยง (Risk)	ประเภท ความเสี่ยง				มาตรการตอบสนองความเสี่ยง (Risk Responses)	ตัวชี้วัดผลผลิต (Output) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) มาตรการตอบสนองความเสี่ยง	ระดับ ความเสี่ยง			การจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
	s	o	f	c				OP	IM	TR			
					4. กำหนดกฎและระเบียบของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎรในการลงโทษผู้กระทำ ผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม	4. มีระเบียบของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรในการลงโทษ ผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและ เป็นธรรม							สำนักงาน เลขาธิการ ก.ร.
					5. จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร	5. มีคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร จำนวน 1 เล่ม							สำนักนโยบาย และแผน
					6. จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ ทับซ้อนของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร	6. มีช่องทางการเผยแพร่คู่มือการ ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน ราษฎรอย่างน้อย 1 ช่องทาง							สำนักนโยบาย และแผน

ส่วนที่ 5 การติดตามและประเมินผล

เพื่อให้แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 บรรลุผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบจะต้องติดตามและประเมินผลภายหลังจากดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง และทำการสอบทานว่ามาตรการ/กิจกรรมควบคุมในแผนบริหารความเสี่ยงใดมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ก็ให้คงดำเนินการต่อไป หรืออาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย หรือเหมาะสมกับสถานการณ์ให้เสนอขอปรับเปลี่ยนเป็นกรณีๆ ไป โดยกำหนดให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานโดยจัดทำ Check sheet และกำหนดความถี่เพื่อสอบทานความเสี่ยง**ทุกไตรมาส** หรือต้องมีการประเมินความเสี่ยงซ้ำอีกอย่างน้อย**เดือนละหนึ่งครั้ง** เพื่อดูว่าความเสี่ยงใดอยู่ในระดับที่ยอมรับได้แล้ว หรือมีความเสี่ยงใหม่เพิ่มขึ้นมาอีกหรือไม่

ในการดำเนินการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยงานผู้รับผิชอบนำมาตรการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อสำนักนโยบายและแผน เพื่อวิเคราะห์และเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แล้วรายงานผลการติดตามและตรวจสอบให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่ามาตรการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพเพียงพอ สามารถลด ควบคุม หรือบรรเทาความเสี่ยงอันจะเกิดกับองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยระบุความคืบหน้าผลการดำเนินงานของมาตรการการจัดการความเสี่ยง (% ความสำเร็จเทียบกับแผน) ปัญหา แนวทางการแก้ไข และผู้ที่ทำการสอบทาน เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการติดตาม และตรวจสอบมาตรการตอบสนองความเสี่ยงว่า มีความเหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้สามารถลด บรรเทาหรือควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้ได้ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำแผนบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติ รายงานผลการดำเนินการ โดยกำหนดความถี่เพื่อสอบทาน**ทุกไตรมาส** เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและสามารถบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

แบบรายงานการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงแผนงาน/โครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

สำนัก/กลุ่ม/กลุ่มงาน..... โทรศัพท์ / โทรสาร.....

ความเสี่ยง	มาตรการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	ผลการ ดำเนินงานตาม ผลผลิตที่ กำหนด	แผน /ผล	ระยะเวลาการติดตามผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2560												ผลการ ดำเนินงาน ตามผลลัพธ์ ที่กำหนด	ความสำเร็จ เปรียบเทียบกับ ผลลัพธ์ ที่กำหนด(%)	ระดับ ความเสี่ยง ที่เหลืออยู่			ปัญหา/แนวทาง แก้ไข/ ข้อเสนอแนะ
				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4					OP	IM	TR	
				ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.						
1.....			แผน																		
			ผล																		
2.....			แผน																		
			ผล																		
3.....			แผน																		
			ผล																		
4.....			แผน																		
			ผล																		
5.....			แผน																		
			ผล																		
6. ความเสี่ยงที่ เกิดขึ้นใหม่ (ถ้ามี)			แผน																		
			ผล																		

(ลงชื่อผู้รายงาน) ผู้รายงาน (.....)

(ลงชื่อผู้ตรวจสอบ) ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน (.....)

ผู้อำนวยการสำนัก (.....)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (.....)

